

ONZE SCHULD AAN ISRAËL

Preek over Romeinen 1:16:

"Eerst de Jood..."

gehouden op 17 november 1839

na zijn terugkomst van de zending tot de Joden

door

Robert Murray M'Cheyne

Een uitgave van de stichting LECTORI SALUTEM
Polstrandstraat 104a, 3081 TS Rotterdam, tel. 010-4863570
Rotterdam, 1991

Eerder uitgegeven in: Het leven en de nagelaten geschriften van Robert Murray
M'Cheyne, door Anrew Bonar, 1856.

STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2004

Lectori Salutem nr. 22

Deze uitgave kwam tot stand onder verantwoording van het Israëlcomité uit de classis Zeeland van de Gereformeerde Gemeenten.

Deze predikatie staat origineel in *Robert Murray M'Cheyne, Memoir and Remains*, door Andrew A. Bonar; eerste editie 1844, uitgebreide editie 1892, reprint 1966, The Banner of Truth Trust, London en in de Nederlandse uitgave onder de titel: Het leven en de nagelatene geschriften van Robert Murray M'Cheyne, met een voorrede van ds. J.J.L. ten Kate, die verscheen onder de titel: *Het leven en de nagelatene geschriften van Robert Murray M'Cheyne*, eerste druk 1856, tweede druk Arnhem 1860, derde druk, Arnhem 1880, reprint bij *Het Anker*, Zwijndrecht, 1984.

Woord vooraf

Robert Murray M'Cheyne, geboren te Edinburgh op 21 mei 1813, is tot grote zegen geweest voor de gemeente van Dundee, die hij tot zijn dood - op 29-jarige leeftijd - diende. Wij zouden zeggen: "Het is kort geweest", maar de Heere zei: "Het is genoeg!"

Godsvrucht en bewogenheid met het lot van zijn medemensen tekenden zijn bediening. Alle arbeid in de gemeente begon hij met de voorbereiding van zijn eigen hart in de stille morgenuren. De wanden van zijn kamer waren getuigen van zijn gebed, tranen en roepen tot God. Hij is ook velen buiten zijn gemeente tot zegen geweest, niet in het minst door de vele preken van hem die zijn uitgegeven en vertaald en die ook in ons land bekendheid kregen.

M'Cheyne heeft in opdracht van zijn kerk een reis naar Israël gemaakt, om te onderzoeken naar de mogelijkheden voor zending onder de Joden. Toen hij terugkeerde, bemerkte hij dat de Heere er velen uit zijn gemeente had toegebracht, onder de bediening van één van zijn ambtsbroeders, waarin hij de goedkeuring Gods opmerkte over zijn reis en over het oogmerk ervan: de prediking van de gekruiste Christus onder de Joden.

Voor u ligt de preek die hij onmiddellijk na zijn terugkeer gehouden heeft. Hierin benadrukt hij onze roeping om de Joden in de eerste plaats het Evangelie te prediken. Met bewogenheid draagt hij argumenten aan om de mensen te bewegen zich het lot van het Joodse volk aan te trekken. Vanzelfsprekend zijn de tijdsomstandigheden die ons hierin getekend worden, heel anders dan de huidige, maar de noodzaak van de prediking van het Evangelie is niet minder geworden!

Hartelijk wensen we met M'Cheyne, dat door deze preek de liefde voor het volk Israël opgewekt wordt en dat we de Heere zullen bidden dat Hij het deksel van hun hart wil wegnemen en zij door het geloof de Christus der Schriften mogen leren kennen en omhelzen als hun Zaligmaker.

Het Israëlcomité uit de classis Walcheren van de Gereformeerde Gemeenten, dat het initiatief tot deze uitgave nam, ziet er naar uit dat onder ons gereformeerde volksdeel, en bijzonder ook in onze Gereformeerde Gemeenten, alles in het werk gesteld wordt om de mogelijkheden te onderzoeken tot verbreiding van het Kruisevangelie onder de Joden, opdat hier daadwerkelijk ook toe zal worden overgegaan.

De Heere, de God van Abraham, Izak en Jakob, moge ons en het volk der Joden rijkelijk bedelen uit Zijn overvloeiende genade.

Middelburg december 1991

Th. van Stuyvenberg VDM

Gebed van en voor Israël

(wijs: Vaste Rots van mijn behoud)

ONZE SCHULD AAN ISRAËL

*Sterke God, tot Wie ik zucht,
geef de tijden sneller vlucht,
dat Uw Israël herrijz'
en elk volk dit wonder prijz'.
Heerlijk zij in ieders oog
wat U tot haar heil bewoog.*

*God van heerlijkheid en kracht
Losser van ons voorgeslacht,
toon ook nu, dat U door strijd
Uw beminde volk bevrijdt.
Vel des vijands sterkten neer
en verwoest ze als weleer.*

*Heere, dat het jubeljaar
't treurend Sion vreugde baar'.
Mag de zilveren trompet
spoedig aan de mond gezet
en 't gevangen volk bevrijd
van zijn juk en dienstbaarheid?*

*Waarom duldt U onze smart?
Zie de trotsheid die ons tart.
Onze heil'ge vreugd verging,
die elk plechtig feest omving.
Hoor Uw wijnstok, eens vol vrucht,
hoe z' onvruchtbaar tot U zucht.*

*Sterke God, tot Wie ik zucht,
geef de tijden sneller vlucht,
dat Uw Israël weer zij,
eens opnieuw bemind en vrij,
zodat ieder volk erkent,
dat U Israels Losser bent.*

Dit gedicht is een vrije weergave door ds. C.J. Meeuse van de Engelse weergave van een fragment van een Hebreeuws gedicht, door Robert Murray M'Cheyne herdicht

tijdens zijn reis door Israël.

"Eerst de Jood ..." (Romeinen 1:16)

De meeste mensen schamen zich het Evangelie van Christus. De *wijzen*, omdat het geloof van de mens eist en geen spitsvondige redeneringen; de *groten* naar de wereld, omdat het alle mensen voor God gelijk maakt; de *rijken*, omdat het aangenomen moet worden zonder geld en zonder prijs; de *blijgeestigen*, omdat zij menen al hun vreugde daarvoor te moeten vaarwel zeggen. En zo wordt de blijde boodschap, dat de Eniggeboren Zoon van God in de wereld gekomen is tot een Borg voor verloren zondaren, veracht en in de wind geslagen. De mensen schamen zich ervoor.

Wie schamen zich dit Evangelie niet? Een kleine kudde; zij wier harten door de Heilige Geest zijn vernieuwd. Eens waren zij dezer wereld gelijkvormig; zij behoorden tot haar. Maar Hij opende hun de ogen, om hun zonde en ellende te aanschouwen, en hun Christus als de enige redder te doen kennen. En nu roepen zij uit: *Niemand dan Christus; een ander begeren zij niet. Verre zij het van mij, dat ik zou roemen anders dan in het kruis van onze Heere Jezus Christus.* Hij is dierbaar aan hun hart; daarin leeft Hij. Dikwijls zweeft Zijn Naam op hun lippen. In hun huisgezinnen wordt zijn lof gezongen. Zij zouden Hem wel aan de gehele wereld willen prediken. Door eigen ervaring weten zij, dat het Evangelie een kracht Gods is tot zaligheid, eerst de Jood en ook de Griek.

Mijn geliefden, is deze ervaring ook de uwe? Hebt u het Evangelie niet slechts leren kennen als een woord, maar als een kracht? Heeft de kracht Gods zich door dat woord aan uw ziel geopenbaard? Dan mag u dit woord tot het uwe maken: *Ik schaam mij het Evangelie van Christus niet.*

Op één bijzonderheid in deze verklaring wens ik vooral uw aandacht te vestigen. Paulus roemt in het Evangelie als een kracht tot zaligheid, ***eerst de Jood***; waarvan ik deze gevolgtrekking afleid: *dat wij geroepen zijn de Joden in de eerste plaats het Evangelie te verkondigen.*

1. Omdat het oordeel van hen zal beginnen.
2. Wij zijn navolgers Gods, als wij in de eerste plaats Israëls belangen ter harte nemen.
3. Omdat ons een bijzondere deur tot de Joden geopend is.
4. Omdat hun aanneming voor de wereld zal zijn het leven uit de doden.
5. Omdat er een groot loon aan verbonden is.

1. Omdat het oordeel van hen zal beginnen.

Romeinen 2:6-10. *Verdrukking en benauwdheid eerst over de Jood.* Het is een ontzettende gedachte, dat de Jood het eerst voor Gods vierschaar zal moeten verschijnen om geoordeeld te worden. Als die grote, blinkende troon staat opgericht en Hij daarop gezeten is voor Wiens aangezicht hemel en aarde zullen wegvlieden, als de doden klein en groot zullen staan voor God en de boeken geopend worden en de doden geoordeeld worden uit hetgeen in de boeken geschreven is, is het dan geen

aangrijpende gedachte dat Israël, dat arme verblinde Israël, het eerst in het oordeel voor God zal verschijnen?

Als de Zoon des mensen komen zal in Zijn heerlijkheid en al Zijn heilige engelen met Hem, als Hij zal gezeten zijn op de troon Zijner heerlijkheid, en al de volkeren zullen voor Hem vergaderd worden, en Hij ze van elkander scheiden zal, gelijk een herder de schapen van de bokken scheidt, als het vreselijke vonnis der verwerping van Zijn heilige lippen zal vernomen worden: *Gaat weg van Mij, gij vervloekten!* en de schuldigen zullen heengaan om hun eeuwige straf te ontvangen, is die voorstelling, dat verdrukking en benauwdheid eerst zal komen over de Jood, dat hun aangezicht nog valer, bleker kleur zal aannemen, hun knieën tegen elkaar aanstoten en hun harten in hun binnenste zullen versmelten, meer dan van anderen, dan niet voldoende om zelfs de onbedachtzaamste in uw midden peinzend te doen stilstaan?

Van waar dit? Omdat hun meer licht geschonken is dan aan enig ander volk. God heeft hen uit alle volkeren uitverkoren om Zijn getuigen te zijn. Alle profeten werden eerst tot hen gezonden; iedere evangelist en apostel had een last aan hen. De Messias kwam uitsluitend tot hen. Hij verklaarde: *Ik ben niet gezonden dan tot de verloren schapen van het huis Israëls.* Het Woord Gods wordt nog tot hen gericht. Nog is het zuiver en onvervalst in hun hand. Maar in weerwil van al dit licht, tegen al deze liefde hebben zij gezondigd. *O Jeruzalem, Jeruzalem, gij die de profeten doodt en stenigt die tot u gezonden zijn, hoe menigmaal heb Ik uw kinderen willen bijeen vergaderen, gelijkterwijs een hen haar kiekens vergadert onder de vleugelen, maar gij hebt niet gewild!* Hun beker van toom is voller, hun zee van benauwdheid dieper dan die van andere volken. Zelfs op hun gelaat kan men onder elke hemelstreek lezen, dat de vloek van God op hen rust.

Is dit niet een sterke drangreden om het Evangelie in de eerste plaats aan de Jood te verkondigen? Zij zijn hun verderf nabij, een verderf dat nog ijselijker zal zijn dan dat van anderen. De wolk van verdrukking en benauwdheid, die nu reeds samenpakt boven degenen die verloren zullen gaan, zal het eerst losbreken over het schuldige, beklagenswaardige, ongelovige Israël. En gevoelt u geen van de innerlijke bewegingen van Christus in u, dat u niet eerst hen ter hulp zou snellen, die in zo treurige toestand verkeren? In een hospitaal begeeft de menslievende arts zich immers eerst tot het bed van een zieke, die in doodsgevaar verkeert? Als een schip op het punt is van te zinken, en de vlugge zeelieden van de oever afsteken om de arme schipbreukelingen te redden, strekken zij immers eerst de hand ter redding uit tot diegenen, welke het meest in gevaar verkeren van in de golven de dood te vinden? En zullen wij niet evenzeer doen voor het arme Israël? De golven van Gods toorn zullen het het eerst verzwelgen. Zullen wij dan niet trachten hen gevestigd te zien op de Rots, Die Zich hoog boven die golven verheft? Hun toestand is wanhopiger dan die van andere mensen. Zullen wij dan de goede Medicijnmeester niet tot hen brengen, Die hun alleen gezondheid en genezing schenken kan? Want het Evangelie is de kracht Gods tot zaligheid, *eerst de Jood en ook de Griek.*

Ik kan dit gedeelte mijner rede niet eindigen zonder nog een ogenblik het woord te richten tot diegenen onder u, wier toekomst veel overeenkomst heeft met die van Israël. Tot u, die het Woord Gods bezit en echter tot heden niet geloofd hebt en nog niet behouden zijt. In menig opzicht kan Schotland *Gods tweede Israël* genoemd worden. In geen ander land wordt de dag des Heeren zo gevierd, geen ander land heeft

de Bijbel gelijk Schotland, in geen ander land wordt het Evangelie verkondigd zo vrij, als de lucht die we inademen, zo fris als de stroom, die van de eeuwige heuvelen neerstort. O bedenk dan, u die neerzit onder de schaduw van getrouwe predikers en in weerwil daarvan onbekommerd en onbekeerd blijft, en u niet onder de schaduw van Christus' vleugelen wilt verschuilen, bedenk dat uw benauwdheid gelijk zal zijn aan die van de ongelovige Jood. En stelt u ook de verbazende liefde van Christus voor, dat Hij het Evangelie eerst tot u heeft doen komen. Hoe meer uw zonden zijn als scharlaken en rood als karmozijn, des te onvoorwaardelijker wordt het bloed van Christus u aangeboden, dat u witter kan maken dan sneeuw. Want dit is nog altijd het bevel van Christus tot al Zijn dienaren: *Begint van Jeruzalem!*

2. Wij zijn navolgers Gods, als wij in de eerste plaats Israëls belangen ter harte nemen.

De hoogste eer en vreugd die de mens kan genieten, is Gode gelijkvormig te zijn. U weet dat dit de heerlijkheid uitmaakt van de staat der rechtheid, waarin Adam geschapen was. God sprak: *Laat ons mensen maken naar Ons beeld en naar Onze gelijkenis.* Zijn verstand was onbeneveld. Hij zag in zijn mate gelijk God ziet. Zijn wil had geen ander doel dan Gods wil. Zijn genegenheden waren gevestigd op dezelfde voorwerpen die door God werden bemind. Toen de mens viel, verloren wij dit alles; wij werden kinderen des satans en geen kinderen Gods. Maar als de mens tot Christus gebracht wordt en de Heilige Geest ontvangt, dan legt hij de oude mens af en doet de nieuwe mens aan, die naar God geschapen is in ware rechtvaardigheid en heiligheid. Onze ware vreugde in dit leven is aan God gelijkvormig te zijn. Maar al te velen berusten bij de vreugde over de vergeving hunner zonden, daar toch onze grootste vreugde is Hem gelijk te zijn.

O, rust niet, mijn geliefden, voordat u vernieuwd wordt naar Zijn beeld en Zijn Goddelijke natuur zijt deelachtig geworden. Verlangt vurig naar de dag waarop Christus zal verschijnen en wij Hem volkomen gelijk zullen zijn; *want wij zullen Hem zien gelijk Hij is.*

Wat ik u nu voornamelijk op het hart wilde leggen, is, dat wij ook in bijzondere opzichten Gode gelijkvormig moeten worden. Wij moeten Hem gelijkvormig zijn in verstand, in wil, in heiligheid en ook in Zijn bijzondere liefde. *De liefde is uit God, en een iegelijk die liefheeft, is uit God geboren en kent God. Een iegelijk die niet liefheeft, kent God niet want God is liefde.* Maar op iedere bladzijde der Heilige Schrift zien wij, dat God Israël een bijzonder genegenheid toedraagt. Herinnert u slechts toen de kinderen Israëls in Egypte waren en zwaar verdrukt werden door hun drijvers, hoe God toen hun geroep hoorde, en aan Mozes verscheen en tot hem zei: *Ik heb zeer wel gezien de verdrukking Mijns volks, en heb hun geschrei gehoord; want Ik heb hun smarten gekend.*

En nogmaals, toen God hen door de woestijn leidde, verhaalt Mozes hun waarom de Heere dit deed: *De Heere heeft geen lust tot u gehad noch u verkoren om uw veelheid boven andere volken; want gij waart het minste van alle volken; maar omdat de Heere ulieden liefhad* (Deut. 7:7). Welk een wonderbare, vrijmachtige, bijzondere liefde. God beminde hen, omdat Hij hen wilde liefhebben. Moeten wij Hem dan niet navolgen in deze bijzondere genegenheid?

Maar u zegt wellicht: *God heeft hen toch in ballingschap doen gaan?*

Het is waar, God heeft hen in alle landen verstrooid. *De kostbare kinderen Sions, tegen fijn goud geschat, hoe zijn zij gelijk gerekend aan aarden flessen?* (Klaagl. 4:2). Maar wat zegt God daarvan? *Ik heb Mijn huis verlaten, Ik heb Mijn erfenis laten varen; Ik heb de beminde Mijner ziel in de hand harer vijanden gegeven* (Jer. 12:7). Het is waar dat Israël voor een kleine tijd in de hand van haar vijanden gegeven is; maar niet minder waar is het, dat zij nog de beminde van Zijn ziel is. Moeten wij hen niet even lief hebben als God hen lief heeft? Zullen wij ons schamen diezelfde genegenheid te voeden, welke onze hemelse Vader hen toedraagt? Zullen wij ons schamen dezer wereld niet gelijkvormig, maar Gode gelijkvormig te zijn in Zijn bijzondere liefde voor het verstrooide Israël?

Maar u zegt: *God heeft hen verworpen.*

Heeft God Zijn volk verstoten, dat Hij tevoren gekend heeft? Dat zij verre! Iedere bladzijde der Schrift getuigt tegen een dergelijk denkbeeld. Jer. 31:20: *Is niet Efraïm Mij een dierbare zoon? Is hij Mij niet een troetelkind? Want sinds Ik tegen hem gesproken heb, denk Ik nog ernstiglijk aan hem; daarom rommelt Mijn ingewand over hem; Ik zal Mij zijner zekerlijk ontfermen, spreekt de Heere.* Ik zal hen gewisselijk in hun land planten met Mijn ganse hart en met Mijn ganse ziel.

Doch Sion zegt: *De Heere heeft mij verlaten, de Heere heeft mij vergeten.*

Kan ook een vrouw haar zuigeling vergeten, dat zij zich niet ontferme over de zoon haars schoots? Ofschoon deze vergate, zo zal Ik u toch niet vergeten. (Jes. 49:14). *En alzo zal geheel Israël zalig worden, gelijk geschreven is: De Verlosser zal uit Sion komen, en zal de goddeloosheid afwenden van Jakob.*

Nu is de eenvoudige vraag voor een iegelijk uwer en voor onze geliefde kerk: Moeten wij niet delen in deze bijzonder liefde Gods voor Israël? Als wij met de Geest Gods vervuld zijn, moeten wij dan niet liefhebben gelijk Hij liefheeft? Moeten wij Israël niet in beide onze handpalmen graveren en besluiten, dat zij door onze barmhartigheid ook barmhartigheid kunnen verkrijgen?

3. Omdat ons een bijzondere deur tot de Joden geopend is.

In al de landen die we bezocht hebben, is dit een zeer opmerkelijk feit. Het schijnt inderdaad dat op veel plaatsen de enige deur, die voor de christelijke zendingsarbeid is opengelaten, deze is: *de Joden het Evangelie te verkondigen.*

Wij brachten enige tijd door in Toscane, een staat waar men de meeste godsdienstvrijheid geniet van geheel Italië. Daar zou men het niet durven onderstaan de Rooms Katholieke bevolking het Evangelie te prediken. Zodra men hun een Bijbel of traktaatje geeft, wordt dit aanstonds tot de priester gebracht en door de priester aan de regering ter hand gesteld, en onmiddellijke verbanning is er het gevolg van. Maar tot de Joden is de deur opengelaten. Niemand bekommert zich om hun zielen; daarom brengen wij hun ongehinderd de boodschap des heils.

Evenzo is het in Egypte en Palestina. de verblinde volgelingen van Mohammed durft ge het Evangelie niet te verkondigen, maar ge kunt in de open marktplaats staan en de Joden Christus prediken, zonder dat gij gevaar loopt door iemand verhinderd te worden. Elke stad van het Heilige Land waar slechts Joden gevonden worden, is door ons bezocht. Te Jeruzalem en te Hebron spraken wij tot hen al de woorden des levens. Te Sychar handelden wij met hen in een open bazaar. Te Kaifa, aan de voet van de

Karmel, kwamen wij met hen samen in de synagoge. Te Sidon konden we hun ook ongehinderd Christus verkondigen. Te Tyrus bezochten wij hen eerst in de synagoge en in de woning van de rabbijn, en daarna bezochten zij ons op hun beurt. Want nadat wij voor de middaghitte in de herberg een schuilplaats hadden gezocht, kwamen zij in groten getale tot ons. Men verschafte ons een Hebreeuwse Bijbel en wij hadden het voorrecht hun de ene Schriftuurplaats na de andere te verklaren, zonder door iemand daarin gestoord te worden. Te *Saffo, Tiberias en Acra* werd ons dezelfde vrijheid gelaten. Waarlijk men heeft in het Heilige Land volkomen vrijheid om de Joden het Evangelie te brengen.

Als gij te *Konstantinopel* aan de Turken Christus wilt prediken, zoals sommigen beproefd hebben, zou uw verbanning het onvermijdelijke gevolg zijn; maar de Joden moogt gij de heilmare brengen. In *Walachije en Moldavië* zou de geringste poging tot bekering der Grieken onmiddellijk door de heilige Synode en de regering worden gewroken. Maar in al hun steden vonden wij vrije toegang tot de Joden. Te *Bucharest, Foxanië en Jassy* en in menig afgelegen dorp in Walachije verkondigden wij Israël ongehinderd de boodschap des heils. Een wijde deur is daar geopend.

In Oostenrijk, waar generlei zendelingen worden toegelaten, vonden wij echter de Joden gewillig om te horen. In hun synagogen wonden wij altijd een voor ons afgezonderd vertrek; en dikwijls als zij wisten dat zij ons in ongelegenheid zouden brengen door bekend te maken dat wij daar geweest waren, hielden zij dit zorgvuldig verborgen.

In Pruisisch Polen is een wijde deur geopend tot omtrent 100.000 Joden. De arme Rationalistische Protestanten durft men het Evangelie niet te verkondigen. Zelfs in het Protestantse gedeelte van Pruisen zou men u dit niet toelaten; maar de Joden moogt gij *Christus* prediken. Door een bepaling der Rijkswet staat daar elk kerkgebouw voor een geordend leraar open, en een der zendelingen verzekerde mij, dat hij dikwijls predikte voor een vergadering van 4 á 500 Joden en Jodinnen. Ook vergunt men daar het oprichten van scholen voor Joodse kinderen. Drie ervan werden door ons bezocht, waar wij de kinderen de weg ter zaligheid door het bloed van *Christus* hoorden onderwijzen. Twaalf jaar geleden zouden de Joden niet in de nabijheid van een kerk gekomen zijn.

Indien dan deze dingen alzo zijn - en ik roep allen onder u, die met de toestand dezer landen bekend zijt, tot getuigen of het niet zo is - indien dan de deur aan de ene zijde gesloten, maar de toegang tot Israël zo wijd geopend is, is het dan niet alsof God door de leiding van Zijn voorzienigheid zowel als door Zijn Woord tot ons zegt: Gaat liever tot de verloren schapen van het huis van Israël. Meent gij, dat onze kerk, nu haar dit alles is aangezegd, schuldeloos zal bevonden worden, als zij niet aan deze roepstem gehoor geeft. Want het Evangelie is een kracht Gods tot zaligheid, eerst de Jood en ook de Griek.

4. Omdat hun aanneming voor de wereld zal zijn het leven uit de doden.

Ik heb dikwijls gedacht dat een nadenkend reiziger, die al de landen dezer wereld bezoekt en overal het geslacht Israëls aantreft, alleen door het natuurlijk licht van zijn rede tot de veronderstelling moest gebracht worden, dat dit zonderlinge volk tot een of ander groots oogmerk bewaard wordt. Er ligt in de Jood een bijzondere geschiktheid om de zending der wereld te zijn. Zij bezitten die bijzondere gehechtheid aan hun

vaderland en aan hun huis niet, die ons eigen is. Zij gevoelen dat zij uit alle landen zijn uitgeworpen. Zij zijn ook aan elk klimaat gewend, tegen iedere luchtstreek gehard. men vindt hen zowel temidden der sneeuwvelden van Rusland als onder de brandende zon van Hindostan. Zij zijn ook min of meer met alle levende talen bekend en hebben toch een eigen spraak - de heilige taal - waarmee zij zich met elkaar onderhouden. Al deze dingen moeten, naar het mij voorkomt, de aandacht van elk opmerkend reiziger treffen, zodra hij andere landen bezoekt.

Maar wat zegt het Woord Gods? Zach. 8:13: *En het zal geschieden gelijk als gij, o huis van Juda, en gij, o huis Israëls, geweest zijt een vloek onder de heidenen, alzo zal Ik u behoeden, en gij zult een zegening wezen. Vreest niet, laat uw handen sterk zijn.* Tot nu toe zijn zij een vloek onder de volkeren, door hun ongelooft, door hun schraapzucht. Maar de tijd is nabij, wanneer zij zozeer tot een zegen zullen worden, als zij ooit tot een vloek geweest zijn. Micha 5:6: *Het overblijfsel van Jakob zal zijn onder de heidenen, in het midden van vele volken, als een dauw van de Heere, als druppelen op het kruid, dat naar geen man wacht, noch mensenkinderen verbeidt.* Evenals wij opmerkten, dat de zachte avonddauw ongemerkt op Juda's dorre heuvelen neerdalend, leven gaf aan iedere plant, het gras deed uitspruiten en de bloemen haar liefelijkste geuren in het rond deed verspreiden, zo zal het bekeerde Israël ook zijn, als het gelijk de dauw over de dode, dorre wereld komen zal.

Zach. 8:23: *Het zal in die dagen geschieden, dat tien mannen, uit allerlei tongen der heidenen grijpen zullen, ja de slip grijpen zullen van één Joodse man, zeggende: Wij zullen met . ulieden gaan, want wij hebben gehoord, dat God met ulieden is.* Dit is nog nooit vervuld; maar als het Woord Gods waarheid is, moet ook dit woord waarheid bevonden worden.

Wellicht zal bij sommigen van u de gedachte opkomen: als de Joden de grote zendelingen der wereld zullen zijn, laten wij dan uitsluitend tot hen onze zendelingen doen uitgaan. Nu is ons een nieuw licht opgegaan; laten wij onze zendelingen uit Indië terugroepen. Zij verspillen daar hun kostbare levenstijd in het doen van datgene, dat toch eenmaal door de Joden volbracht zal worden.

Het is mij een smartelijke gedachte dat één der vrienden Israëls de waarheid zó zou kunnen verdraaien en op deze wijze zou durven spreken. De Bijbel zegt niet dat wij de Joden *alleen*, maar de Joden *in de eerste plaats* het Evangelie moeten prediken. *Gaat heen, predikt het Evangelie alle volkeren*, zei de Zaligmaker. Gehoorzamen wij Zijn woord, als volgzaam kinderen. De Heere bespoedige de arbeid onzer geliefde zendelingen in die brandend hete luchtstreek. De Heere bekronde hun arbeid met Zijn zegen, en late nooit enige dodende twijfel ten opzichte van hun verheven werkkring in hun ziel opkomen. Het enige, waarop ik bij u wilde aandringen, is, dat wij, als wij onze zendelingen tot de heidenen doen heengaan, nooit *vergeten te beginnen van Jeruzalem*. Als Paulus tot de heidenen gezonden wordt, laat Petrus dan ook gezonden worden tot de twaalf stammen, die in de verstrooiing zijn. Laat de zending onder Israël niet de minste plaats bekleden in uw harten; beschouw haar niet als een toevoegsel aan de overige werkzaamheden onzer Kerk, maar laat op de bodem uwer harten en op de banier onzer gezegende Kerk geschreven staan: *Eerst de Jood, en: beginnende van Jeruzalem*.

5. Tenslotte: **omdat er een groot loon aan verbonden is.**

'Ik zal zegenen, die u zegenen en vervloeken, die u vloeken.' Bidt om de vrede van Jeruzalem; wèl moeten zij varen, die u beminnen. Dit hebben wij in onszelf bevestigd gezien. Van land tot land reizende, gevoelden wij dat een onzichtbare hand de weg voor ons bereidde. Hoewel wij gevaren doorgestaan hebben op zee, gevaren in de woestijn, gevaren in ziekte en gevaren van de heidenen, heeft onze Heere ons uit die alle verlost. En als het God behaagt onze hooggeachte medebroeders, die met ons aan deze zending deelnamen, weer op te richten, en in vrede en welstand aan hun bekommerde betrekkingen weer te geven, zullen wij ruime stof hebben om in te stemmen met de betuiging: in de onderhouding Zijner geboden is grote loon.

Maar als deze zaak naar waarde in uw belangstelling delen mag, zullen uw eigen zielen, ja onze gehele Kerk, daar mede door genezen worden. Naar waarheid is door iemand, die in ruime mate in uw liefde deelt en zich nu op reis naar Indië bevindt, opgemerkt *dat onze Kerk, als zij met grond op Gods zegen zal kunnen hopen, niet slechts een Evangelische, maar een Evangeliserende Kerk moet zijn.* Het is niet voldoende dat zij zelf het Goddelijk licht bezit. Zij moet het ook rondom zich verspreiden, zo zij langer de huisbezorgster Gods wezen zal. Voorzeker is het mij vergund bij deze treffende verklaring nog dit te voegen, dat wij niet slechts moeten trachten te evangeliseren, maar zo te evangeliseren als God ons bevolen heeft, door niet alleen het licht alom te verspreiden, maar in de eerste plaats de Jood daarin te doen delen.

Dan zal het werk Gods in deze tijd meer met kracht worden geopenbaard. De Geest zal over ons ganse land worden uitgestort, zoals over Kilsyth onlangs is gebeurd. Uit al onze kerkgebouwen zullen haat en partijschap gebannen worden, de twist, de naijver zal in een welluidend loflied veranderd worden en onze eigen zielen zullen worden als een wèl besproeide hof.